

מבט לאיראן

22 ביולי 2018 – 5 באוגוסט, 2018

עורך: ד"ר רז צימט

במוקד אירועי השבוע

- ◀ על רקע המתוחות הגוברת בין איראן לארה"ב, **הזהיר מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, קאסם סלימאני, את ארה"ב לבל תיזום פעולה צבאית נגד איראן.** סלימאני הזהיר, כי הנשיא טראמפ יכול להתחיל במלחמה, אך איראן היא שתסיים אותה. הוא גם הזהיר, **שהנוכחות האמריקאית בים האדום אינה בטוחה עוד.** בשבועות האחרונים הביעו בכירי משמרות המהפכה, ובהם סלימאני, תמיכה בהצהרותיו המאיימות של נשיא איראן, חסן רוחאני, לסגור את מיצרי הורמוז במקרה של הטלת אמברגו נפט על איראן.
- ◀ סוכנות הידיעות האיראנית תסנים פרסמה **סרטון וידאו המתעד את שחרור העיר אלבוכמאל שבסוריה על-ידי לוחמי חטיבת פאטמיון, החטיבה האפגאנית הפועלת בחסות משמרות המהפכה בסוריה.** הסרטון הופץ ברשתות החברתיות בשעה שאיראן ממשיכה להעמיק את שליטתה במרחב מעבר הגבול אלבוכמאל בין סוריה לעיראק באמצעות כוחות שיעים שבחסותה.
- ◀ במישור המדיני נמשכים המגעים בין איראן, רוסיה ותורכיה סביב תהליך ההסדרה בסוריה. משלחות משלוש המדינות נפגשו בשבוע שעבר בסוצ'י שברוסיה כדי לדון במצב בסוריה. בספטמבר צפויות להיערך שיחות בין שליח האו"ם לסוריה, סטפן דה מיסטורה, לנציגי איראן, רוסיה ותורכיה בז'נבה על מנת להשלים את הקמת הגוף, שעתיד לנסח את חוקת סוריה.
- ◀ הצהרות פקידיים רוסיים בנוגע לנוכחות איראן בסוריה: שגריר רוסיה בישראל בריאיון לתקשורת הישראלית, כי רוסיה אינה יכולה לכפות על איראן לסגת מסוריה, אלא רק לנסות לשכנע אותה. דבריו צוטטו גם באמצעי התקשורת האיראנים הדנים בחודשים האחרונים בהרחבה בשאלת המשך המחויבות הרוסית לאיראן לאחר ההכרעה במלחמת האזרחים במדינה. ואילו שליחו המיוחד של נשיא רוסיה לסוריה, אלכסנדר לברנטייב, אמר בריאיון לסוכנות הידיעות הרוסית ספוטניק, כי **רוסיה הצליחה להשיג נסיגה של הכוחות האיראנים למרחק 85 ק"מ מגבול ישראל.**
- ◀ העיתונות האיראנית ממשיכה לסקר את המחאה הנמשכת בדרום עיראק, במהלכה נשמעות קריאות בגנות איראן ומעורבותה בעיראק. הסיקור העיתונאי מבטא חשש איראני מפני התחזקות הביקורת נגד איראן בעיראק, במיוחד בקרב השיעים, שעלולה לערער את מעמדה.

כללי

◀ על רקע המתיחות הגוברת בין איראן לארה"ב, הזהיר מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, קאסם סלימאני, את ארה"ב לבל תיזום פעולה צבאית נגד איראן. בנאום בעיר המדאן אמר סלימאני, כי אין זה מכבודו של נשיא איראן, חסן רוחאני, להשיב לאיומיו של הנשיא טראמפ וכי הוא (סלימאני) עושה זאת כחייל. "אני היריב שלך, כוח קדס הוא היריב שלך", אמר סלימאני. הוא ציין, כי ארה"ב אינה יכולה לעשות דבר, שלא עשתה בעשרים השנים האחרונות, והצביע על כישלונותיה של ארה"ב באזור, ובכלל זה בעיראק, באפגניסטאן ובתימן. "אתה יכול להתחיל במלחמה, אך אנו נסיים אותה", אמר סלימאני והצהיר, כי איראן היא "אומה של שהידים" המוכנה להילחם נגד טראמפ וכי מלחמה כזו תשמיד את כל יכולותיו. עוד הזהיר סלימאני, כי הנוכחות האמריקאית בים האדום אינה בטוחה עוד (תסנים, 26 ביולי 2018). בשבועות האחרונים הביעו בכירי משמרות המהפכה, ובהם סלימאני, תמיכה באיומיו של נשיא איראן, חסן רוחאני, לסגור את מיצרי הורמוז במקרה של הטלת אמברגו נפט על איראן.

קאסם סלימאני בנאום בהמדאן (תסנים, 26 ביולי 2018).

◀ זמן קצר לאחר נאומו של סלימאני הועלה בחשבון האינסטגרם המזוהה עם סלימאני קליפ בו מתועד, לכאורה, סלימאני בגבול סוריה-עיראק. בתקשורת האיראנית נטען, כי אלה תמונות שלא התפרסמו בעבר מביקור, שקיים סלימאני באזור. מועד הביקור לא צוין.

סלימאני בגבול סוריה-עיראק (אינסטגרם, 26 ביולי 2018).

המעורבות האיראנית בסוריה

◀ סוכנות הידיעות תסנים המזוהה עם משמרות המהפכה פרסמה ב-22 ביולי 2018 סרטון וידאו המתעד את "שחרור אלבוכמאל בסוריה על-ידי לוחמי חטיבת פאטמיון (החטיבה האפגאנית הפועלת בחסות משמרות המהפכה בסוריה) יותר קבוצות ההתנגדות וכוחות הצבא הסורי". הסרט הופץ ברשתות החברתיות על-ידי מרכז התקשורת של חטיבת פאטמיון.

לוחמי פאטמיון במערכה לכיבוש אלבוכמאל (תסנים, 22 ביולי 2018).

◀ בחודשים האחרונים העמיקה איראן את שליטתה במרחב מעבר הגבול אלבוכמאל בין סוריה לעיראק באמצעות כוחות שיעים שבחסותה. מעבר זה נתפס על ידי איראן כבעל חשיבות אסטרטגית רבה שכן דרכו עובר ציר האספקה היבשתי בינה לבין עיראק, סוריה ולבנון ("המסדרון היבשתי"). מיליציות עיראקיות-שיעיות וארגון חזבאללה הלבנוני מילאו תפקיד חשוב בכיבוש העיר אלבוכמאל, שסימל את קיצה של המדינה האסלאמית כישות טריטוריאלית ממשלתית (9 בנובמבר 2017). בכיבושה של אלבוכמאל השתתפו כוח חזבאללה, כוח של המיליציה העיראקית השיעית תנועת אלנג'באא' (תנועת האצילים), כוח מחטיבת פאטמיון וכוח מחטיבת זינביון הפקיסטאנית. לכוחות השיעים מסופחים קצינים איראנים

בתפקידי פיקוד וייעוץ מקצועי. כמה קצינים איראנים נהרגו לאחרונה באזור במהלך הלחימה נגד פעילי דאעש.

◀ חסין ג'אברי אנצארי (Hossein Jaber Ansari), יועצו הבכיר של שר החוץ האיראני, אמר בפגישה עם פרנסואה סנמו, שגריר צרפת לשעבר בטהראן, שמונה לאחרונה כשליחו המיוחד של נשיא צרפת לענייני סוריה, כי איראן תומכת בפתרון מדיני למשבר בסוריה. הוא ציין, כי מאז פרוץ המשבר בסוריה, איראן האמינה, כי אין פתרון צבאי למשבר וקראה למיגור קבוצות הטרור במדינה (פארס, 29 ביולי 2018).

◀ משלחות מאיראן, מתורכיה ומרוסיה השתתפו ב-31 ביולי 2018 בכינוס שלוש המדינות המפקחות על תהליך אסטנה בעיר סוצ'י שברוסיה כדי לדון בהתפתחויות בסוריה ובהמשך תהליך ההסדרה במדינה. בראש המשלחת האיראנית עמד יועץ שר החוץ האיראני, חסין-ג'אברי אנצארי. בתום המפגש המשולש פרסמו המשלחות הודעת סיכום, שהדגישה את הצורך בשמירת ריבונותה, עצמאותה ולכידותה הטריטוריאלית של סוריה (פארס, 31 ביולי 2018). על-פי הודעת האו"ם, שהתפרסמה ביום קיום המפגש המשולש, מתכנן שלוח האו"ם לסוריה, סטפן דה מיסטורה, לערוך שיחות על עתיד סוריה עם נציגי איראן, רוסיה ותורכיה בתחילת ספטמבר בז'נבה. מטרת הפגישה היא להשלים את הקמת הגוף, שעתיד לנסח את חוקת סוריה (רויטרס, 31 ביולי 2018).

כינוס משלחות רוסיה, תורכיה ואיראן בסוצ'י (אירנ"א, 31 ביולי 2018).

◀ בריאיון לחדשות עשר בישראל (30 ביולי 2018) אמר שגריר רוסיה בישראל, אנטולי ויקטורוב, כי הנוכחות האיראנית בסוריה לגיטימית וכי ההשפעה של מוסקבה על איראן מוגבלת. הוא ציין, כי אין זה מציאותי לדרוש לסלק את "הכוחות הזרים" משטח סוריה. לדבריו, רוסיה וסוריה זקוקות בשלב זה לסיוע של היועצים הצבאיים האיראנים ולמיליציות האיראניות, שממלאים לטענתו תפקיד חשוב מאוד במאבק המשותף נגד

פעילי הטרור בסוריה. הוא הבהיר, כי רוסיה אינה יכולה לכפות על איראן לצאת מסוריה, אלא רק לנסות לשכנע אותה. דברי השגריר דווחו גם באמצעי התקשורת האיראנים.

◀ שליחו המיוחד של נשיא רוסיה לסוריה, אלכסנדר לברנטייב, אמר בריאיון לאתר הרוסי ספוטניק (1 באוגוסט 2018), כי רוסיה הצליחה להשיג נסיגה של הכוחות האיראנים למרחק 85 ק"מ מגבול ישראל. הוא ציין, כי רוסיה מתחשבת באינטרסים של המדינות השכנות, ובהן ישראל, והעריך, כי החשש בישראל מפני נוכחות הכוחות האיראנים בסמוך לגבול פחת.

המעורבות האיראנית בעיראק

◀ העיתונות האיראנית ממשיכה לסקר את המחאה הנמשכת בדרום עיראק, במהלכה נשמעה גם ביקורת נגד המעורבות האיראנית בעיראק. מחמד צאלח צדקיאן (Mohammad Saleh Sadiqian), ראש המרכז הערבי ללימודים איראנים, אמר בריאיון לאתר "דיפלומטיה איראנית" (23 ביולי 2018), כי ההתפתחויות האחרונות בעיראק הזיקו לתמיכה הציבורית בעיראק כלפי איראן. הוא ציין, כי הסיבה המרכזית למחאה הנוכחית בדרום עיראק היא השחיתות הפוליטית והכלכלית. עם זאת, התנאים הנוכחיים מאפשרים לזרמים אנטי-איראניים הפועלים בעיראק, ובהם שרידי מפלגת הבעת' ואחרים, לנצל את המצב כדי לנהל מערכה אנטי-איראנית ולהפנות אצבע מאשימה כלפי איראן.

◀ צדקיאן מתח ביקורת על האופן הפתאומי, שבו איראן ניתקה את הזרמת החשמל לעיראק, אף כי ציין, שממשלת עיראק הייתה מודעת לכוונת איראן לעשות זאת לנוכח מצוקת המים באזור וחוב החשמל של עיראק לממשלת איראן. הוא הצביע על תרומתה המכרעת של איראן לשחרור עיראק מידי דאעש ועל הסיוע, שאיראן העניקה לעיראק בשיקום מערכת החשמל, אך ציין, כי ניתוק החשמל פגע באהדה הציבורית בעיראק כלפי איראן. לדבריו, ניתוק החשמל הפתאומי עורר טענות לפיהן טהראן הפסיקה את הזרמת החשמל על מנת להפעיל לחץ על הזרמים הפוליטיים בעיראק ולהשפיע על הרכב הממשלה החדשה בבגדאד.